

TÜRK İŞ DÜNYASINDAN 'KÜRESEL REKABETÇİLİK' PANELİ

Ramazan ayının geleneksel sahur programı, Türk iş dünyasını bir araya getirdi. Programda "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlanır?" başlığıyla bir de panel düzenlendi. Nasıl Bir

EVSİD Başkanı Talha Özger, artık geleneksel hale gelen iş dünyası ile sahur buluşmalarının kendilerini çok mutlu ettiğini ifade etti. Özger, "Bu gece iş dünyamızın değerli temsilcileri ile küresel ölçekte rekabetçilik konusunu tüm yönleri ile ele alacağız. Bütün sorunlarımızı ve konularımızı dile getirme becerisini sağlarsak, bu sorunların üstesinden de gelebiliriz. Günümüz dünyasında küresel rekabetçilik, ülkelerin ve şirketlerin yenilikçilik, verimlilik ve sürdürülebilir büyüme konularındaki yetkinlikleriyle doğrudan ilişkili. Dijital dönüşüm, yeşil ekonomi ve teknoloji odaklı üretim gibi faktörler, rekabet gücünü artıran en önemli unsurlar arasında yer alıyor. Rekabetçilik konusunda en önemli geliştirici özel sektör olsa da kamunun da destek vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Küresel rekabetçilik endeksinde üst sıralarda yer almak isteyen ülkeler, yenilikçiliği teşvik eden politikalar geliştirerek özel sektörü desteklemeli. Rekabetçilik dediğimizde bunu sadece fiyat odaklı değil, kalite, inovasyon ve sürdürülebilirlik ekseninde değerlendirmemiz gerekiyor." dedi.

KÜRESEL REKABET ANCAK EKOSİSTEMLE OLUR

Ekonomilerin büyümesinde **sanayi** ve ihracatın çok önemli olduğuna dikkat çeken EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, orta gelir tuzağından çıkabilen ülkelere bakıldığında bunun öneminin çok daha net bir şekilde görülebileceğini kaydetti. Türkiye'nin bu noktada küresel rekabetçiliği sağlaması gerektiğini ancak bunun sadece kur veya faiz gibi tekil enstrümanlarla yapılamayacağını ifade eden Önder, "Bizim bu olaya bir ekosistem olarak bakmamız gerekiyor. Özel sektör içerisindeki tüm paydaşlar ve kamu tarafı bu konulara hep birlikte biraz daha eğilmeliyiz ve iş dünyasının dikkatini biraz daha çekmeliyiz." dedi.

Dünyada küresel rekabetçilik denince akla ilk gelen ülkelerden biri olan Çin'in hem kendisini geliştirdiğini hem de fiyat konusunda çok agresif olduğunu vurgulayan Önder, ABD'nin kendilerine uyguladığı vergilere rağmen bu pazan kaybetmemek için ellerinden geleni yaptıklarını söyledi. Özellikle dijitalleşmeye büyük yatırımlar yaptıklarını ve dijital kaslarını çok geliştirdiklerini anlatan Önder, "Küresel rekabette avantaj sağlamanın yolunun sadece kur, faiz ve enflasyondan geçmediğini çok iyi anladığımız. Yan **sanayinin** öneminin farkındalar ve tek bir noktadan tüm

Türk iş dünyasının temsilcileri sahur programında bir araya geldi. 250'den fazla kişinin katıldığı organizasyonda "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlanır?" başlığıyla bir de panel düzenlendi.

üretimi yapabiliyorlar. Örneğin biz cam üretiyoruz ve bu cama softtouch yapacağımız zaman fabrikadan belli uzaklıkta bir yere gönderiyoruz. Çin'de ise yan **sanayi** gelişince fabrikaların içinde yer açmışlar. Bu firmalar fabrikaya geliyor ve fabrikanın içinde o boyama veya softtouch işlemini yapabiliyor. Böylece lojistik maliyetlerinde kafadan öne geçmiş oluyorlar, daha uygun maliyetle üretim yapabiliyorlar. Ayrıca Çin'den Los Angeles'a yirmi günde 1800 dolara navlun yaparken, biz bunu ancak iki ayda ve 4500 dolara gerçekleştirebiliyoruz." diye konuştu.

REKABETİN ALTIN KURALI VERİMLİLİK

EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş da rekabetçilik denince akla genel olarak uygun fiyat politikasının geldiğini, ancak

rekabetçiliği sadece bununla sınırlamanın doğru olmadığını kaydetti. Rekabetçiliğin, verimlilik, düşük mal üretme, kalite, markalaşma, hızlı teslim ve yeni ürünler gibi çok fazla boyutu olduğunu vurgulayan Durmuş, şunları söyledi:

"Fakat bana göre rekabetin bir tane altın kuralı var, o da verimlilik. Diğerlerini yapmak belki bütün firmalar için çok kolay olmuyor. Markalaşmayı hepimiz konuşuyoruz ama bir zaman istiyor, bir bedel istiyor. Genellikle Türkiye'deki firmalarımız sermaye yapısı çok güçlü firmalar değil, kendi yağıyla kavrulan firmalar. Dolayısıyla rekabetçilikteki birçok maddeyi birdenbire yapmaları çok kolay değil. Ama verimliliği diğerlerine göre çok masraf ve zaman gerektirmeyen ve biraz daha işin başlangıcı noktası olarak düşünebiliriz. İlk sıraya verimliliği alıp bunun üzerine eğer doğru bir çalışma yaparsak, doğru yerden başlamış oluruz, daha sonra da şu anda henüz gücümüzün yetmediği markalaşma, kaliteli ürün, teknolojik yatırımlara yönelebiliriz."

KATILIMCILAR

Ekonomi Genel Koordinatörü ve Yazan Vahap Munyar'ın moderatörlüğündeki panelde, **Sanayi**, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı ve önceki dönem **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic**, İstanbul Demir ve Demir Dışı Mamuller İhracatçıları Birliği (İDDMB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdelioğlu, İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, **İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz**, Ev ve Mutfak Eşyaları **Sanayicileri** ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Yönetim Kurulu Başkanı Talha Özger, EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ve EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, önceki dönem TİM Başkanı İsmail Güllü ve Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) Başkanı Recep Erçin konuşmacı olarak yer aldı.

İş dünyası sorunları dile getirdi VARANK SINIRLENDİ

İş dünyası temsilcileri, ihracattaki zorluklar, bürokrasideki engeller, Togg ve BYD yatırımları üzerinden hükümeti eleştirdi. Bu eleştirilere sınırlanan Varank'ın devletin sağladığı sübvansiyonlarla ve ucuz iş gücüyle üretim yapmanın gerçek sanayicilik olmadığını söylemesi, Salonda bulunan herkes adeta buz kesti

İSTANBULda düzenlenen geleneksel sahur programı, Türk iş dünyasının önde gelen isimlerini bir araya getirdi. 250'den fazla iş insanının katıldığı organizasyonda, Türkiye'nin küresel rekabet gücü ve ekonomik sorunları masaya yatırıldı. "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlarız?" başlıklı panel, iş dünyası temsilcilerinin yüksek enflasyon, kur dalgalanmaları ve bürokratik engeller gibi sorunları dile getirdiği, eski Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın ise sert bir çıkış yaptığı bir platform oldu.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, önceki dönem TİM Başkanı İsmail Güllü, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Baharova, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Aydoğan gibi iş dünyasının önde gelen isimleri, panelde yaptıkları konuşmalarda Türkiye'nin ekonomik durumuna ilişkin endişelerini dile getirdiler. Özellikle büyük yatırımlar yapılan Togg'a rağmen Çinli yatırımcı BYD'ye bu kadar imkan verilmesi, iş dünyası temsilcileri tarafından eleştirildi. Togg'a yapılan yatırımların akabeti merak konusu olurken, yüksek enflasyon, döviz kurlarındaki dalgalanmalar, ihracattaki zorluklar ve bürokrasideki engeller de iş dünyasının en çok şikayet ettiği konular arasında yer aldı. İş dünyası temsilcileri, hükümetten bu sorunlara çözüm bulunmasını talep etti.

İş dünyası temsilcilerinin eleştirilerine yanıt veren Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı ve eski Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, sert ifadeler kullandı. Varank, devletin sağladığı sübvansiyonlarla ve ucuz iş gücüyle üretim yapmanın gerçek sanayicilik olmadığını savundu.

"Devletimizin verdiği sübvansiyonlarla ucuz enerjiyle işçilikteki ucuz maliyetlerle bir şeyler üretip bunu satıyorsa ve para kazanıyorsa biz kendimize sanayicilik yapıyor demeyelim. Biz aslında devletimizin sağladığı imkanlarla üretim yapan kişiler oluyoruz. Ve bir manada eğer ihracat yapıyorsa da devletimizin topladığı vergilerle sübvansiyon edilip aslında Hans'nin cebine para koyan, oraya ucuz mal satın alırken Avrupalı'yı, Amerikalı'yı, Orta Doğulu'yı besleyen bir konuma geçiyoruz." Varank, Türk sanayicilerinin küresel rekabete başarılı olabilmesi için markalaşma ve verimliliğe odaklanmaları gerektiğini vurguladı. "Gerçekten eğer biz sanayicilikten bahsedeceksek bizim yapmamız gereken iki başlık markalaşmak ve verimlilik. Eğer dünyada aranan ve talep edilen ürünler üretilmiyorsa, işçilik maliyetine de enerji maliyetine de bakmıyoruz" diye konuştu. Sahur programına, İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Cetin Tecediloğlu, İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Tıyıcı, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Köpçüz, Ev ve Mutfaak Eşyaları Sanayicileri ve İhracatçıları Derneği (EV-SİD) Yönetim Kurulu Başkanı Talha Özger, EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Darıms, EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder ve Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) Başkanı Recep Erçin de katıldı.

MUSTAFA VARANK'TAN SANAYİCİLERE:

Devletin imkanlarıyla üreten, sanayici değil!

AK Parti Milletvekili ve TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank, sanayicilikten bahsedilecekse "markalaşma ve verimlilik" kavramlarının iki temel başlık olması gerektiğini söyledi. Varank, "Şunu çok açık söylemek istiyorum; devletimizin verdiği sübvansiyonlarla ucuz enerjiyle, işçilikteki ucuz maliyetlerle bir şeyler üretip bunu satıyorsak ve para kazanıyorsak biz kendimize sanayici demeyelim" dedi. Bir grup iş insanıyla sahurda bir araya gelen Mustafa Varank, "Eğer devletimizin topladığı vergilerle sübvansiyon edilip ihracat yapıyorsak da, aslında Hans'ın cebine para koyan; Avrupalıyı, Amerikalıyı, Ortadoğulu-yu besleyen bir konuma geçiyoruz" diye konuştu. İMAM GÜNEŞ/06

"Enflasyonist sürece sessiz kaldık"

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, rekabetçiliği olumsuz etkileyen enflasyon konusunda, "Hepimizin çuvaldızı kendimize de batırması gerektiğini düşünüyorum. Enflasyonun bağıra bağıra geldiği dönemlerde yeterince sesimizi çıkarmadık, bugün bunun ağır bedelini ödüyoruz" diye konuştu. TİM Başkanı Gültepe de enflasyon-kur dengesizliğine işaret ederek, "Enflasyonla hep beraber mücadele ediyoruz. Ama sanayi bu kadar unutulmamalı" dedi.

İŞ DÜNYASI İLE BULUŞAN KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA VARANK, MARKALAŞMA VE VERİMLİLİĞE DİKKAT ÇEKTİ

Sübvansiyonla sanayici olunmaz!

İş dünyası ile sahurda bir araya gelen Mustafa Varank, rekabetin sadece fiyat ile yapılamayacağını belirterek, "Devletin verdiği sübvansiyonla, ucuz enerji, ucuz işçilikle para kazanırsak kendimize sanayici demeyelim. Sanayicilikten bahsedeceksek yapmamız gereken iki başlık markalaşmak ve verimlilik" dedi.

İMAMGÜNEŞ

İş dünyası, geleneksel sahur programında buluştu. Ev ve Mutfak Eşyaları Sanayicileri ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Başkanı Talha Özger, Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ve Kurucu Başkan Burak Önder'in ev sahipliğinde gerçekleşen programda "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlarız?" başlığıyla panel düzenlendi.

Küresel pazarlarda güçlü olmanın yolunun fiyattan ziyade kalite, teknoloji ve marka değerinden geçtiğini belirten Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı ve önceki dönem Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Devletin verdiği sübvansiyonlarla, ucuz enerjiyle, işçilikteki ucuz maliyetlerle bir şeyler üretip bunu satırsak ve para kazanırsak biz kendimize sanayici demeyelim. Biz aslında devletimizin sağladığı imkanlarla üretim yapan kişiler oluyoruz. Devletimizin topladığı vergilerle sübvansiyon edilip aslında Hans'ın cebine para koyan, oraya ucuz mal satın alırken Avru-

EVSİD Başkanı Talha Özger, Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ve Kurucu Başkan Burak Önder'in ev sahipliğinde etkinlikte EKONOMİ Gazetesi Genel Koordinatörü Vahap Munyar'ın (altta) moderatörlüğünde panel düzenlendi. Panelde Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank, TİM Başkanı Mustafa Gültepe, İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İTO Başkanı Şekib Avdagic, İDDMİB Başkanı Çetin Tecdeioğlu, İHBİR Başkanı Kazım Taycı, İTHİB Başkanı Ahmet Öksüz, İSTİB Başkanı Ali Kopuz, EVSİD Başkanı Talha Özger, EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ve EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, önceki dönem TİM Başkanı İsmail Gülle ve EGD Başkanı Recep Erçin konuşmacı olarak yer aldı.

panyayı, Amerikalıyı, Orta Doğulu-yu besleyen bir konuma geçiyoruz. Özel sektörün de daha fazla inisiyatif alması, yatırımlarını geleceğin ihtiyaçlarına göre şekillendirmesi gerekiyor. Doğru sanayicilik doğru üreticilik yapmak istiyorsak markalaşmamız dünyanın peşine düştüğü ürünleri, aradığı ürünleri üretiyor olmamız lazım. Sanayicilikten bahsedeceksek bizim yapmamız gereken iki başlık markalaşmak ve verimlilik" dedi.

İki tasan Mecis gündeminde

Gündemlerinde özellikle yenilenebilir enerji yatırımlarını hızlandıracak bir çalışmanın olduğundan bahseden ve bunu 'süper izin' ola-

rak tanımlayan Varank, süreçleri çok kısıltacak bir konu üzerinde çalışma olduğunu, önümüzdeki dönemde bu hususu meclisten geçirmek istediklerini dile getirdi. AB'nin yakın zamanda tekel konumundaki teknoloji firmalarının rekabet şartlarını bozmasını engellemek üzere tasarlanmış bir kanun tasarisına geçtiğini hatırlatan Varank, "Bizim de Rekabet Kurumumuz şu anda buna benzer bir tasariyi çıktı. Dijital mecralardaki reklamlar, buradaki uygulamaları ilgili çok ciddi düzenlemeler getirecek. Bu düzenleme firmalarımızın rekabetçiliğini oldukça arttıracak. İnşallah önümüzdeki dönemde bu kanunu da geçirmek istiyoruz" diye konuştu.

"Sadece kurla rekabet yapılamaz"

Küresel rekabetçiliğin, yenilikçilik, verimlilik ve sürdürülebilir büyüme yetkinlikleriyle doğrudan ilişkili olduğunu belirten EVSİD Başkanı Talha Özger, "Rekabetçilikte en önemli geliştirici özel sektör olsa da kamunun da destek vermesi gerektiğini düşünüyoruz" dedi.

Rekabetçiliğin sağlanması gerektiğini ancak bunun sadece kuru veya faiz gibi tekil enstrümanlarla yapılamayacağını ifade eden EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, "Özel sektör içerisindeki tüm paydaşlar ve kamu tarafı bu konulara hep birlikte biraz daha eğilmeliyiz ve iş dünyasının dikkatini biraz daha çekmeliyiz" diye konuştu.

EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş da, "Rekabetin bir tane altın kuralı var, o da verimlilik. Verimliliği diğerlerine göre çok masraf ve zaman gerektirmeyen ve biraz daha işin başlangıcı noktası olarak düşünebiliriz" ifadelerini kullandı. Züccaciye sektörünün 2023'te 5,5 milyar dolar dış ticaret fazla verdiğini kaydeden İSTİB Başkanı Ali Kopuz da, 2024'te ise bu rakamın 3,5 milyar dolara düştüğünü belirtti.

BAŞKANLAR REKABETÇİLİK İÇİN ÖNERİLERİNİ PAYLAŞTI

TİM BAŞKANI MUSTAFA GÜLTEPE: SANAYİ BU KADAR UNUTULMAMALI

"2022-2025 arasında işçilik maliyetleri yüzde 420, kur 167, enflasyon 280 arttı. Rekabetçilik denklemi bozuldu. Son üç yılda hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında 3,5 milyar dolar kaybettik. Var olan bir sektör, uygulanan ekonomi politikalarıyla 3,5 milyar dolar aşığıya çekildi. Enflasyonla hep beraber mücadele ediyoruz. Ama bana göre çok sert. Sanayi bu kadar unutulmamalı. Türkiye sanayileşmeden büyüyemez"

İSO BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN: EYT'YE 'EVET' DİYEN HERKESTEN ALACAĞIMIZ VAR!

"Son dört yılda rekabetçiliği kaybetmemizin temel sebebi enflasyon. Enflasyonun başına bağrı geldiği dönemlerde yeterince sesimizi çıkarmadık, bugün bunun ağır bedelini ödüyoruz. EYT yasasına 'evet' diyen herkesten alacağız var! Hepimiz seyirci kaldık. İş barışı bozulduysa bunda EYT'nin de payı var. Artık ucuz hatalar yüzünden pahalı bedeller ödemeliyiz!"

ÖNCEKİ TİM BAŞKANI İSMAİL GÜLLE:

"ZORLUKLA KAZANDIĞIMIZ PARAYI KAYBETMEYELİM"

"2022'nin tamamında rekabetçilik ile ilgili bir gündemimiz, sorunumuz yoktu. Sadece mal yetiştirmek, üretmekle alakalı telaşımız vardı. Bugün ise küresel rekabet noktasında gelir ile gider arasındaki hesaplarımız eksik. Önemli olan bu durumu ne kadar taşıyabileceğimize. Küresel rekabeti sağlamak için bugüne kadar ciddi bir hazırlık yapmadık. Zorlukla kazandığımız parayı kaybetmeden rekabeti sağlamak lazım. Markalaşma, dönüşüm, tasarım gibi kavramları sürekli konuştuk ama hayata geçiremedik."

İTO BAŞKANI ŞEKİB AVDAGİÇ: SCHENGEN'İN BİZE YAŞATTIĞINI, BİZ AFRIKA'YA YAŞATIYORUZ

"Türkiye'deki OEM'lere çalışan tedarik sanayi yeni projeler için iş alamıyor. Ayrıca Avrupa'daki rakiplerimiz Türkiye'deki OEM'lerin yeni projelerinde bizden iş almaya başladılar. Ayrıca, Schengen'in bize yaşattığı sıkıntıyı biz bazı Afrika ülkelerine, Pakistan'a, Bangladeş'e yaşıyoruz. Doğurganlık oranı da 1,44'e düştü, bu yüzden istemesek de yabancı işçi istihdamı üzerine düşünmemiz gerekiyor. Kısa ve orta vadeli politikalar geliştirmeliyiz."

İTHİB BAŞKANI AHMET ÖKSÜZ: KAPASİTELERİ MİSİR'A TAŞIRAK YERİNİ DOLDURAMAYIZ

"Bu yıl ilk aydaki ihracatımızda değer bazında geçen seneye aynımız, tonajda yüzde 5 arttı. Yani ihracat yapıyoruz ama para kazanmıyoruz! Büyük markalara mal satmaktan çok, kendi içimizden büyük markalar çıkarmaya odaklanmalıyız. İşçilik ucuz diye Mısır gibi ülkelere yatırım yapmak doğru değil, çünkü buradaki kapasiteleri taşırak yerini dolduramayız. Ortalama işçilik ücretleri 1300-1400 dolar seviyesinde. Geçen sene 1000

dolarlardaydı. Türkiye artık 500-600 dolarlık bir ülke olmayacak."

İDDMİB BAŞKANI ÇETİN

TECDEİOĞLU: EK VERGİLER 1 MİLYONU AŞKIN ÇALIŞANI İŞSİZ BIRAKABİLİR

"5 bin firma ve 1 milyondan fazla çalışan olan bir sektördü. En büyük sorunumuz hammadde. Paslanmaz çelik ithalatında firmalarımız yüzde 12 vergi ödüyor, üstelik Türkiye'de bu hammadde üretilmiyor. Eğer bir vergi daha gelirse 5 bin firma iflas tehlikesi yaşayacak, 1 milyondan fazla işçi işsiz kalabilir. Kur politikası ve yüksek faiz bizi geriye götürüyor. Maliyetleri düşürücü önlemler alınmalı."

İHBİR BAŞKANI

KAZIM TAYCI:

FİYAT VE REKABET CAZİBEMİZİ YİTİRİYORUZ

"Tarım sektörleri olarak 200 ülkeye ihracat yapıyoruz. Ürün kalitemiz, çeşitliliğimiz ve hızlı teslimat avantajlarımız var. Fakat şu anda fiyat ve rekabet cazibemizi her geçen gün biraz daha yitiriyoruz. Bu manada bizler kendimizde cephelemize olabildiğince önlemler almış olsak da, bir takım temel unsurların otoriteyle birlikte alınması ve yürütülmesi gerekiyor."

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank, TİM Başkanı Mustafa Gültepe, İSO Başkanı Erdal Bahçivan, TİM Başkanı Şekib Avdağ, İDDMB Başkanı Çetin Tecdeelloğlu, İHBR Başkanı Kazım Tavcı, İTHB Başkanı Ahmet Öksüz, İSTİB Başkanı Ali Kopuz, EVSİD Başkanı Talha Özger, EVSİD Başkanı Vekili Oğuzhan Durmuş ve PAGEV Başkan Yardımcısı Burak Önder, önceki dönem TİM Başkanı İsmail Gülle ve Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) Başkanı Recep Erçin açık oturumda konuşmacı olarak yer aldı.

TÜRK REEL SEKTÖRÜ RAKİPLERİYLE EŞİT SIKLETTE OLMAK İSTİYOR

60 kiloluk güreşçi 90 kiloluk rakiple güreş tutamaz

Türk **sanayi** ve ihracat sektörünün temsilcileri sahur programında kur-enflasyon-faiz ve işçilik maliyetlerinin rekabetçilik üzerinde yarattığı erozyonu masaya yatırdı. 12 STK temsilcisi ve TBMM Üyesi Varank'ın konuşmacı olduğu oturumda ihracatçının durumunu özetleyen söz, "Rekabeti bir güreşe benzetirsek, rakiplerle aynı şartlarda olmalıyız. 90 kilo bir rakiple, 60 kilo biri güreş tutamaz" oldu.

Recep ERÇİN

recep.ercin@dunya.com

Türk reel sektörü çatı kuruluşlarının temsilcileri sahur programında rekabetçiliği konuştu. "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlarız?" başlığıyla düzenlenen açık oturumda konuşan **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank**, küreselde gelişmelerin sürekli değiştiği bir döneme işaret etti. Bu ortamda mutlaka üretmek, kendi kendine yeten bir ülke olmak ve bunu sürdürülebilir kılmak gerektiğini dile getiren Varank, Baykar örneğinden hareketle dünyada kendi arzını yaratan alanlara yatırım yaparak, ürünler geliştirirken marka olunabileceğini ifade etti. Suriye, Afrika ve bitmes beklenen Ukrayna savaşları Türkiye'yi bekleyen fırsatları dikkat çeken Varank, "Yenilenebilir enerji yatırımlarında süper izin, dijital alanda özellikle e-ticaret tarafında firmaların destekleyecek türden düzenlemeler ve dezenflasyon programının başarılı çıktılar" gibi üç konuda da müjdelere vardı. Varank ayrıca, Afrika, Pakistan ve Bangladeş gibi ülkelerden Türkiye'ye gelmek isteyen insanların karşılaştığı vize zorluklarının aşılması için de Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile iş dünyası arasında bir koordinasyon sağlanabileceğini kaydetti.

BYD yatırım ne anlamla geliyor?

Ramazan ayının geleneksel sahur programındaki açık oturumu Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Genel Başkanı Vahap Münyar yönetti. Oturumda önceki dönem **Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle**, Varank'a başkanlığı döneminde başlatılan Togg varken neden Çinli BYD'ye imtiyazlı yatırım imkanı tanıdığını sordu. Bu noktada Volkswagen'in Manisa'da planladığı fakat siyasi nedenlerle (Türkiye'nin Suriye'ni kuşeyindeki terör operasyonları) vazgeçtiği yatırım hamlesini hatırlatan Varank, Çin'in otomotiv sektöründe elektrifikasyon sürecin-

deki üstünlüğüne değinerek, "Togg mutlaka desteklenecektir" dedi. Bulgaristan veya Polonya gibi Avrupa ülkelerinde yatırım yapma imkanı varken Türkiye'yi tercih eden BYD'nin, Avrupa'ya ihracat yapmak amacıyla kuracağı tesisin Türk tedarik **sanayisi**ni teknoloji transferi ile destekleyecek ve dönüştürecek nitelikte olduğuna dikkat çeken Varank, Togg için çalıştırdıkları ama bir marka için de bu endüstriye yeni girişleri kapatmamın doğru olmadığını vurguladı.

"İthalat çok cazip hale geldi"

İstanbul Ticaret Odası (TİO) Başkanı Şekib Avdağ, kur ve enflasyon makası yüzünden kendi faaliyeti gösterdiği sektör olan otomotiv tedarik **sanayisindeki** yeni iş sözleşmelerini Avrupalılarla kapattıklarını söyledi. "Son bir yılda kur yüzde 14, enflasyon yüzde 39-45. Arada 25-30 fark var. Bu kadar büyük bir makası yönetmek verimlilikle açıklanamaz" diyen Avdağ, "Belli bir payı yönetmeye razıyız ama bu kadar fazla. İthalat çok cazip hale geldi. Gençler yakın illerlerdeki markaların yer aldığı outletlere gidip alışveriş yapıp dönüyorlar. Taxifree artışıyla bunu gösteriyor" ifadelerini kullandı. Halihazırda özellikle otomotiv ihracatın artıyor olmasının yanı sıra olduğuna dikkat çeken Avdağ, önceki yıllarda yapılan sözleşmeler uyarınca terminler yapıldığını, fiyat rekabeti yüzünden yeni sözleşmeler yapılmadığını, önlümlü dönemde bunun ihracata dönüş olarak yansıtacağını belirtti. Verimlilikten söz edenine kamu kurumlarının da verimli çalışmasını isteyen Avdağ, TSE'deki süreçlerin, vergi iade ve denetimlerinin uzamasının ve özel sektörün yönettiği OSF'lerdeki süreçlerin bile verimsizliği neden olduğunu dile getirdi. Avdağ, Türkiye'nin bazı ülkelere Şengen benzeri vize zorluklarını çıkardığına dikkat çekerek, ülkeye gelecek iş insanlarına kolaylık gösterilmesi gerektiğini ifade etti.

"Kurun da faizin de nedeni enflasyon"

Sahur programındaki konuşmasında "Bize pahalı dedeller ödetecek uzat hata yapıpamalıyız" mesajı veren **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** ise, "Son dört yılda

dünya ile rekabette kopmamızın tek nedeni enflasyon. Kurun da faizin de nedeni enflasyon. Hepimiz çuvalladık kendimize batırmalıyız. Başarıya giden bir süreçte yeterli kadar uyarıcı olamadık. Ağır hastalığın tedavisi de ağır oluyor. Kendi hatalarımızdan dolayı enflasyon bugünkü seviyelere geldi. Pahalı bir ders oldu" ifadelerini kullandı. "Kur ve bilançolar iyi olsa hukuuk ve işçilik problemleri çözülecek mi?" sorusunu gündeme getiren Bahçivan, bu konuda da şu mesajları verdi: "Türkiye'de en kısa dava süreci 2 yıl, istinafa gidirse 4 yıl. Birleşik Arap Emirlikleri'nde bir dava sürecimiz 4 ayda bitti. Kalifiye işçi bulamazken EYT'ye evet diyen herkesten bu ülkenin bir alacağı var. KDV alacakları artık bir üretim ve **sanayi** vergisine dönüştü. Hiçbir ülkede böyle bir uygulama yok. Şimdi de deniyor ki; beş yıl sonunda iade alamazsanız zarar yazabilirsiniz. Bu alacaklarımızı ödemeyeceğiz demektir."

"Umutlu bakıyorum"

Oturumda söz alan **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı ve İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz**, TOBB bünyesindeki meclislerde sorunları masaya yatırıp çözüm aradıklarını belirterek, "Umutlu bakıyorum" mesajı verdi. Oturumda ben de Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) Başkanı olarak rekabetçilik konusunda şu yorumları yaptım: "Rekabetçilik deyince kamunun, özel sektörün hammadde ihtiyacını karşılayacak, ölçekli yatırımlara öncelik olması gerekir. Çin'de bunun örneğini görüyoruz. ABD tarafında da, iktisatçı Mariana Mazzucato'nun Girişimci Devlet kitabını okuduğumuzda ABD'nin savunma **sanayi** yatırımlarının teknoloji şirketlerinin ürünlerine taban oluşturan teknolojilerin geliştirilmesinde öncülük ettiği gözleniyor. Bir diğer husus ülkemizde üretim ve istihdam azalırken yüksek teknoloji tarafındaki atılmaya yol açarak manşet verilerde anomali yaratıyor. Bu bakımdan **sanayi** üretimi ve kayıtlı istihdam verileri kısa dönemli değil orta ve uzun dönemli izlenerek verimlilik yorumuyapılmalı."

İhracatçı başkanlar işçi maliyeti ve kurdan yakındı

İş dünyası temsilcilerinin sahur programında verdiği mesajların özeti şöyle oldu. ● **Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe**: Sıkıntı yaşayan **sanayici** ağırlıklı ihracata çalışanlar. Enflasyonun yarından fazlası fırsattır kaynaklanıyor. Kur-faiz enflasyon bunların dengeli gitmesi lazım. Verimlilikten düz yolda giderken söz edebiliriz. Yoldan aşağı düştük. 1400 dolar çıkan işçilik maliyetleri rekabet imkanı sunmuyor. Emek yoğun sektörlerde daha fazla sorun yaşanıyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e sıkıntılarımızı anlattık. Şuna ikna olduk: en azından sıkıntılarımız anlaşılmalı. Umutlu ve mutlu olmak istiyoruz. Öncelik üretmekten, **sanayileşmekten** geçiyor, tüketimden değil.

● **İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdeelloğlu**: Paslanmaz çelikte hammadde ithalatına yüzde 2 vergi ve anti-dumping soruşturması bu sektörde üretim yapan 5 bin firmamın kapanması ve 1 milyon kişinin işsiz kalmasına neden olur. Ülkemizde üretilmeyen hammaddeye yüksek vergiler rekabeti olumsuz etkiliyor. Kur politikası bizi mahvediyor. Yüksek faiz içimizden geçti. Yüzde 50 faiz hangi işi yapılıyorduk? Zararına ihracat yapıyoruz. Fazla gücümüz kalmadı. Allah hepimize yardımcı olsun.

● **İstanbul Tekstil ve**

Hammaddeleleri İhracatçıları Birliği (THİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz: Rekabeti bir güreşe benzetirsek, rakiplerle aynı şartlarda olmalıyız. 90 kilo bir rakiple, 60 kilo biri güreş tutamaz. Artan işçilik giderleri yüzünden hızla pahalılandık. Bu maliyetlerle ihracat yaparsanız kazanamazsınız. 2025 de **sanayi** açısından zor geçecek. Son dönemde dövüzdeki toparlanma ve faizlerdeki düşüş ise bizi motive ediyor.

● **İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBR) Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Tavcı**: İşçi maliyetleri ve kur-enflasyon makası yüzünden fiyatlarımız birçok Avrupa ülkesi ile ya başa baş ya da daha yüksek seviyeye geldi. Rekabet etmekte zorlanıyoruz. Kendi firmamız özelinde son birkaç yıla kadar yüzde 90 ihracat yüzde 10 iç pazar iken yüzde 40 ihracat yüzde 60 iç pazara döndük.

● **Önceki dönem Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle**: Enflasyonu yüzde 50'lerden yüzde 24'ere düşürmek için üretim yavaşlatılacak. Hak etmediğimiz bir yüksek enflasyonun içinden geçiyoruz. Türkiye artık 500-600 dolarlık işçi maliyetlerinin olduğu bir ülke değil. Ama bununla üretim yapmak da zorlaşıyor. Fiyat rekabetinde olduğu yerde değer de üretmeyeince kırılganlık oluşuyor.

"Fiyat odaklı değil yenilik odaklı olmalıyız"

Ev ve Mutfak Eyzaları **Sanayicileri** ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Başkanı Talha Özger, "Rekabetçilik dediğimizde bunu sadece fiyat odaklı değil, kalite, inovasyon ve sürdürülebilirlik ekseninde değerlendirmemiz gerekiyor" dedi. PAGEV Başkan Yardımcısı Burak Önder de, Türkiye'nin küresel rekabetçiliği

sağlaması gerektiğini ancak bunun sadece kur veya faiz gibi tekil enstrümanlarla yapılamayacağını ifade ederek, "Bizim bu olaya bir ekosistem olarak bakmamız gerekiyor" diye konuştu. EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ise "Rekabet deyince ucuz fiyatla mal satmayı anlıyoruz" mesajı verdi.

Dünyada dijital devrim yaşanırken Türkiye elindeki üretim gücünü de yitiriyor

Sanayi alarm veriyor

Ekonomide uygulanan politikalar **sanayi** üretimini de sert bir şekilde etkiliyor. Finansmana erişimde sıkıntı yaşayan **sanayi** sektöründe çarklar zor dönüyor.

Sanayi üretimindeki daralma derinleşiyor. Artan maliyetler ve yüksek döviz kuru üretimdeki çarkları neredeyse durma noktasına getirdi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre **Sanayi** Üretim Endeksi, Ocak 2025'te aylık bazda

SEVAL AYDOĞAN

yüzde 2.3 gerileyerek son 9 ayın en düşük seviyesine indi. Yıllık bazda ise yalnızca yüzde 1.2 artış gösterdi. **Sanayiciler** yeterli finansmana erişemediklerini, desteklerin yetersiz olduğunu söyleyerek üretim yapamaz hale geldiklerini söylüyor. **Sanayideki** düşük performans ciro verilerini de etkiliyor. TÜİK verilerine göre ocakta mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** ciro endeksi bir önceki aya göre yüzde 0.2 azaldı.

Sanayi üretimi günden güne daralmanın eşğine giderken güncel durumu sektör temsilcileriyle konuştuk. Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği Başkanı

Berke İçten, sektörün küçüldüğüne ve kapanan firma sayılarının arttığına değinerek "Aymakoop, Aykosan gibi **sanayi** sitelerimizde önceden boş dükkân bulunmazdı, şimdi ise kiralık-satılık tabelaları artmaya başladı. Sitelerin elektrik tüketiminde yüzde 25'lik artış söz konusu. Kapanan firma ve işten çıkarmalar da artıyor" dedi.

İthalat artıyor

Asıl sıkıntının yüksek enflasyon dolayısıyla yüksek maliyetler olduğunu da belirten İçten, "Kurun enflasyona paralel artmamasından dolayı TL maliyetlerimiz çok yüksek. İki sene önce 10 dolara sattığımız ayakkabıyı şimdi 14 dolara satmamız gerekiyor, bunu da müşteri kabul etmiyor. 2022'de 25 milyon çift ayakkabı ithal edilirken bugün bu sayı 76 milyon çift. Bu nedenle ihracatta düşüş ithalatta artış yaşıyoruz. Enflasyon bir an önce düşmeli, maliyetler azalmalı. TL ihracata müsaade edilebilecek bir değere getirilmeli. Kayıt dışı ekonominin önüne geçilmeli."

Tek sebep yok

Makina İmalat **Sanayi** Federasyonu Başkanı Adnan Dalgakıran ise Türkiye'nin büyümesine **sanayiden** bir katkı gelmediğini belirtti ve şunları söyledi:

- **Sanayi** üretiminde üç yıldır büyüme yok. Reel olarak da gerileme söz konusu. Buna neden olan tek bir sebep yok. Enflasyonla mücadelede tüketimin kısılmaya çalışılması, kredi faizlerinin yüksekliği ve kısa vadeli verilmesi en önemli etkenlerden.
- **Sanayi** üretiminde yükselen işçilik maliyetleri 3 yıl içerisinde döviz bazında 2.5 kat arttı. Bu durum da **sanayicinin** ihracattaki rekabet

gücünü büyük ölçüde azalttı.

- Üretim düşüşünün nedenleri arasında Rusya-Ukrayna savaşı, Avrupa pazarında durgunluk, Çin'in rekabet gücüyle Türkiye'ye ve Türkiye'nin güçlü olduğu pazarlara ihracat yapması var. Türk ekonomisinin ve **sanayisinin** yeniden canlanabilmesi için birkaç adım geri gidilmesi gerekiyor.
- Kurların mutlaka değişimi şart, bu kurlarla Türk **sanayisi** ihracat yapamıyor. Türk ekonomisi yeniden ele alınmalı ve uzun vadeli bir stratejiye oturtulmalı. Şu anda sihirli bir değnekle her şeyi değiştirebilecek bir durum ortada yok.

TÜRK İŞ DÜNYASI 'KÜRESEL REKABETÇİLİK' İÇİN BİR ARAYA GELDİ

Türk iş dünyasının temsilcileri sahur programında bir araya geldi. 250'den fazla kişinin katıldığı organizasyonda "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlarız?" başlığıyla bir de panel düzenlendi.

Ramazon ayının geleneksel sahur programı, Türk iş dünyasını bir araya getirdi. Programda "Küresel Ölçekte Rekabetçiliği Nasıl Sağlarız?" başlığıyla bir de panel düzenlendi. Nasıl Bir Ekonomi Genel Koordinatörü ve Yazarı Vahap Munyar'ın moderatörlüğündeki panelde, **Sanayi**, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı ve önceki dönem **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Sekib Avdagic**, İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdelioğlu, İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, **İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz**, Ev ve Mutfak Eşyaları **Sanayicileri** ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Yönetim Kurulu Başkanı Talha Özger, EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş ve EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, önceki dönem TİM Başkanı İsmail Güllü ve Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) Başkanı Recep Erçin konuşmacı olarak yer aldı.

EVSİD Başkanı Talha Özger, artık geleneksel hale gelen iş dünyası ile sahur buluşmalarının kendilerini çok mutlu ettiğini ifade etti. Özger, "Bu gece iş dünyamızın değerli temsilcileri ile küresel ölçekte rekabetçilik konusunu tüm yönleri ile ele alacağız. Bütün sorunlarımızı ve konularımızı dile getirme becerisini

sağlırsak, bu sorunların üstesinden de gelebiliriz. Günümüz dünyasında küresel rekabetçilik, ülkelerin ve şirketlerin yenilikçilik, verimlilik ve sürdürülebilir büyüme konularındaki yetkinlikleriyle doğrudan ilişkili. Dijital dönüşüm, yeşil ekonomi ve teknoloji odaklı üretim gibi faktörler, rekabet gücünü artıran en önemli unsurlar arasında yer alıyor. Rekabetçilik konusunda en önemli geliştirici özel sektör olsa da kamunun da destek vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Küresel rekabetçilik endeksinde üst sıralarda yer almak isteyen ülkeler, yenilikçiliği teşvik eden politikalar geliştirerek özel sektörü desteklemeli. Rekabetçilik dediğimizde bunu sadece fiyat odaklı değil, kalite, inovasyon ve sürdürülebilirlik ekseninde değerlendirmemiz gerekiyor." dedi.

KÜRESEL REKABET ANCAK EKOSİSTEMLE OLUR

Ekonomilerin büyümesinde **sanayi** ve ihracatın çok önemli olduğuna dikkat çeken EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, orta gelir tuzağından çıkabilen ülkelere bakıldığında bunun öneminin çok daha net bir şekilde görülebileceğini kaydetti. Türkiye'nin bu noktada küresel

rekabetçiliği sağlaması gerektiğini ancak bunun sadece kur veya faiz gibi tekil enstrümanlarla yapılamayacağını ifade eden Önder, "Bizim bu olaya bir ekosistem olarak bakmamız gerekiyor. Özel sektör içerisindeki tüm paydaşlar ve kamu tarafı bu konulara hep birlikte biraz daha eğilmeliyiz ve iş dünyasının dikkatini biraz daha çekmeliyiz." dedi.

Dünyada küresel rekabetçilik denince aklı ilk gelen ülkelerden biri olan Çin'in hem kendisini geliştirdiğini hem de fiyat konusunda çok agresif olduğunu vurgulayan Önder, ABD'nin kendilerine uyguladığı vergilere rağmen bu pazarı kaybetmemek için ellerinden geleni yaptıklarını söyledi. Özellikle dijitalleşmeye büyük yatırımlar yaptıklarını ve dijital kaslarını çok geliştirdiklerini anlatan Önder, "Küresel rekabette avantaj sağlamanın yolunun sadece kur, faiz ve enflasyondan geçmediğini çok iyi anlamışlar. Yan **sanayinin** öneminin farkındalar ve tek bir noktadan tüm üretimi yapıyorlar. Örneğin biz cam üretiyoruz ve bu cama softtouch yapacağımız zaman fabrikadan belli uzaklıkta bir yere gönderiyö-

ruz. Çin'de ise yan **sanayi** gelişince fabrikaların içinde yer açmışlar. Bu firmalar fabrikaya gelyor ve fabrikanın içinde o boyama veya softtouch işlemini yapıyor. Böylece lojistik maliyetlerinde kafadan öne geçmiş oluyorlar, daha uygun maliyetle üretim yapıyorlar. Ayrıca Çin'den Los Angeles'a yirmi günde 1800 dolara navlun yaparken, biz bunu ancak iki ayda ve 4500 dolara gerçekleştirebiliyoruz." diye konuştu.

REKABETİN ALTIN KURALI VERİMLİLİK

EVSİD Başkan Vekili Oğuzhan Durmuş da rekabetçilik denince aklı genel olarak uygun fiyat politikasının geldiğini, ancak rekabetçiliği sadece bununla sınırlamanın doğru olmadığını kaydetti. Rekabetçiliğin, verimlilik, düzgün mal üretme, kalite, markalaşma, hızlı teslim ve yeni ürünler gibi çok fazla boyutu olduğunu vurgulayan Durmuş, şunları söyledi: "Fakat bana göre rekabetin bir tane altın kuralı var, o da verimlilik. Diğerlerini yapmak belki bütün firmalar için çok kolay olmuyor. Markalaşmayı hepimiz konuşuyoruz ama bir zaman istiyor, bir bedel istiyor. Genellikle Türkiye'deki firmalarımız sermaye yapısı çok güçlü firmalar değil, kendi yağıyla kavrulan firmalar. Dolayısıyla rekabetçilikteki birçok maddeyi birdenbire yapmaları çok kolay değil. Ama verimliliği diğerlerine göre çok masraf ve zaman gerektirmeyen ve biraz daha işin başlangıcı noktası olarak düşünebiliriz. İlk sıraya verimliliği alıp bunun üzerine eğer doğru bir çalışma yaparsak, doğru yerden başlamış oluruz, daha sonra da şu anda henüz gücümüzün yetmediği markalaşma, kaliteli ürün, teknolojik yatırımlara yönelebiliriz."

İş dünyasından kamuya rekabetçiliğe destek çağrısı

İŞ DÜNYASI temsilcileri rekabetçilik sorununu tartışmak amacıyla sahur programında bir araya geldi. Programa; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı ve önceki dönem Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) Başkanı Mustafa Gültepe, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic de katıldı. Programda konuşan Ev ve

Mutfak Eşyaları Sanayicileri ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Yönetim Kurulu Başkanı Talha Özger, rekabetçilik konusunda kamu desteği ihtiyacını vurguladı. Özger, şunları söyledi:

"Rekabetçilik konusunda en önemli geliştirici özel sektör olsa da kamunun da destek vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Küresel rekabetçilik endeksinde üst sıralarda yer almak isteyen ülkeler, yenilikçiliği teşvik eden politikalar geliştirerek özel sektörü destek-

Soldan sağa Oğuzhan Durmuş, Burak Önder, Talha Özger.

lemeli. Rekabetçilik dediğimizde bunu sadece fiyat odaklı değil, kalite, inovasyon ve sürdürülebilirlik ekseninde değerlendirmemiz gerekiyor."

Ekonomilerin büyümesinde sanayi ve ihracatın çok önemli olduğuna dikkat çeken EVSİD Kurucu Başkanı Burak Önder, orta gelir tuzağından çıkabilen ülkelere bakıldığında bunun öneminin çok daha net bir şekilde görülebileceğini kaydetti. Türkiye'nin bu noktada küresel rekabetçiliği sağlaması gerektiğini ancak bunun sadece kur veya faiz gibi tekil enstrümanlarla yapılamayacağını ifade eden Önder, "Bizim bu olaya bir ekosistem olarak bakmamız gerekiyor. Özel sektör ve kamu tarafı bu konulara biraz daha eğilmeli." dedi.